

Un estat del benestar europeu?

La directiva Bolkestein propugna la liberalització dels serveis socials en l'àmbit europeu davant una suposada crisi de l'estat del benestar. Els sectors més crítics amb la política social europea assenyalen que el problema és la falta de voluntat política per mantenir-lo, i menys encara per ampliar-lo.

“Es fa difícil parlar sobre la creació d'un estat del benestar d'àmbit europeu quan hi ha diferents projectes com ara la directiva Bolkestein, que fonamentalment vol posar fi a l'estat social europeu”, indica Miren Etxezarreta, professora d'Economia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i membre del col·lectiu d'Economistes Europeus per una Política Econòmica Alternativa. La professora defineix l'estat del benestar com el resultat d'un pacte entre les classes dominants i la classe treballadora per garantir el benestar i la cohesió social, que s'implanta en funció de la relació de forces socials i polítiques. Inclou els sistemes de protecció social, com ara la seguretat social, les pensions, les prestacions per desocupació i l'ensenyament, però també la regulació de les relacions laborals. Carlos Ruiz, responsable estatal de l'Observatori de Serveis Socials d'Atac, una organització altermundialista, considera que és factible, tècnicament parlant, establir un estat del benestar d'àmbit europeu i opina que la major dificultat per assolir serveis socials de titularitat pública europeus és la manca de voluntat política.

“Ara tenim lliure circulació de mercaderies o l'euro com a moneda comuna, dues mesures molt complexes d'aplicar, però que van gaudir del suport d'una voluntat política molt clara”, explica Miren Etxezarreta, que considera que

s'està construint una Europa totalment injusta que veu les prestacions socials exclusivament com a costos que s'han de reduir a partir de l'expansió del capital privat en la sanitat i les pensions. Avui defensar l'estat del benestar que encara existeix arreu del territori europeu vol dir lluitar més per conservar-lo que no pas per ampliar-lo, perquè el procés de desmantellament és agreujat per l'aprovació de la directiva Bolkestein. “Tendim cap a un model econòmic i social com el nord-americà, sota la retòrica de defensar-ne un de social”, afegeix Etxezarreta. Carlos Ruiz també assenyalava els interessos econòmics del sector privat per ocupar l'espai de la sanitat i del sistema de pensions públics com una de les causes de l'actual retrocés dels sistemes de protecció social. “Només els grups d'Esquerra Unitària Europea i els Verds Europeus són favorables a crear un estat del benestar europeu. En canvi, els socialistes s'alien sovint amb els liberals i els conservadors per aplicar les reformes neoliberals, tot i tenir més sensibilitat social”, conclou Ruiz.

Harmonització social. Miren Etxezarreta creu que és impossible, a la curta, que les prestacions socials puguin assolir els mateixos nivells als països més pobres de la Unió Europea que als més rics en termes absoluts. “El que sí que es pot donar és una línia de convergència a partir d'uns objectius fixats,

La possibilitat de caminar cap a un estat del benestar europeu, que equilibri els s a tots els països, és ara per ara utòpica.

com ara establir un salari mínim europeu en termes relatius a partir d'un teix percentatge de la renda mitjana cada país”, diu Etxezarreta. Segons aquest mecanisme, l'estat més p tindrà un salari menor, però en relació a la seua riquesa, i la mateixa part proporcional a tot arreu. Aquest mateix tema es podria aplicar per determinar la pensió mínima o el subsidi d'atur que, a curt termini, necessàriament quiparació dels serveis socials s'h plantejar en relació amb la riquesa propi país. Segons l'economista, tendre igualar-les en termes absoluts implica canvis més profunds, com igualar les diferències de riquesa entre els països de la Unió, “però això és més complex perquè el capitalism

deix a crear un repartiment desigual de la riquesa". Aquest seria un procés molt més llarg que demanaria una voluntat política molt clara per fer-ho, sobretot dels països rics. Segons Miren Etxezar-

rreta, s'haurien de prendre mesures coordinades perquè els rics cresquessin menys que els pobres per fer-los convergir en riquesa. Els Fons Estructurals Comunitaris, en principi, tenen aquest objectiu, però, en opinió de la professora de la UAB, són massa reduïts per aconseguir enfrontar-se a les dinàmiques que generen les desigualtats econòmiques pròpies del capitalisme.

Més impostos. Per construir un estat del benestar europeu, segons Ruiz, caldria harmonitzar les prestacions socials i tendir cap als models dels països nòrdics. Caldria incrementar els diners que hi dediquen els estats, i se n'haurien d'encarregar els mateixos estats o regions, perquè la Unió Europea està retallant els seus pressupostos. Només seria possible que se n'encarreguessin les administracions comunitàries si es canviés radicalment l'actual política fiscal per a augmentar la protecció social europea amb més fons. Segons Etxezarreta, implantar uns serveis públics europeus exigiria incrementar notablement els pressupostos comunitaris per poder igualar el benestar en termes relatius i convertir-lo, per tant, en un afer també de la Unió. De tota manera, les administracions infracomunitàries competents també se n'haurien de fer càrrec i iniciar un procés de canvi substancial en política fiscal per poder assolir el nivell d'inversió social dels nòrdics.

Més esforç fiscal. Països com Suècia, Noruega o Dinamarca apliquen una pressió fiscal força més elevada que la que hi ha arreu dels Països Catalans i que els permet finançar el seu benestar

social. "A més, la Unió Europea hauria de definir quines són les prestacions socials estàndard a què tenen dret tots els ciutadans europeus", opina Carlos Ruiz. Segons el membre d'Attac, s'haurien de garantir uns serveis comuns i universals a partir de mecanismes similars als fons de cohesió que han permès als països més pobres avançar en infraestructures.

L'estat espanyol té una pressió fiscal sobre el total del PIB del 35%, quan a Dinamarca se situa al voltant del 60% i la mitjana europea és del 44%. Però d'impostos n'hi ha de molts tipus, i la tendència actual és apujar els indirectes, que paguem tots, independentment del nivell de renda, i reduir els directes, que sí que es fan en funció de la riquesa de cadascun dels individus". Per Carlos Ruiz, si bé és clar que per aconseguir prestacions socials com les de Suècia caldria incrementar els impostos, hi ha moltes possibilitats de fer-ho amb sensibilitat social: "el debat sobre el finançament de la sanitat s'ha tancat amb un augment d'impostos indirectes sobre l'alcohol i els carburants", indica el membre d'Attac. Per tant, la pujada necessària per universalitzar en l'àmbit europeu drets socials pot ser "indiscriminada", a partir d'impostos indirectes, o bé retornant als principis propis de l'estat del benestar que pretén redistribuir la riquesa i recórrer als impostos progressius en funció de la renda. "Però per ara hem de partir del fet que el pressupost europeu es basa en un impost tan poc progressiu com l'IVA", conclou Carlos Ruiz.

Vicent Canet

noves versions noves passions

A Sage SP posem tota la passió a la disposició dels nostres clients a través de les noves versions dels programes de gestió 2006, amb les primeres adaptacions a les normes internacionals de comptabilitat (NIC) i preparades amb solucions específiques per a totes les àrees de negoci. Una línia de productes orientats cap al compliment de les seves necessitats en la que els empresaris troben les eines més completes per a optimitzar la gestió i facturació de les seves empreses.

Passió per la pime.

Consulti al seu distribuïdor habitual, o truqui al 902 42 55 77

sage SP

www.sagesp.com